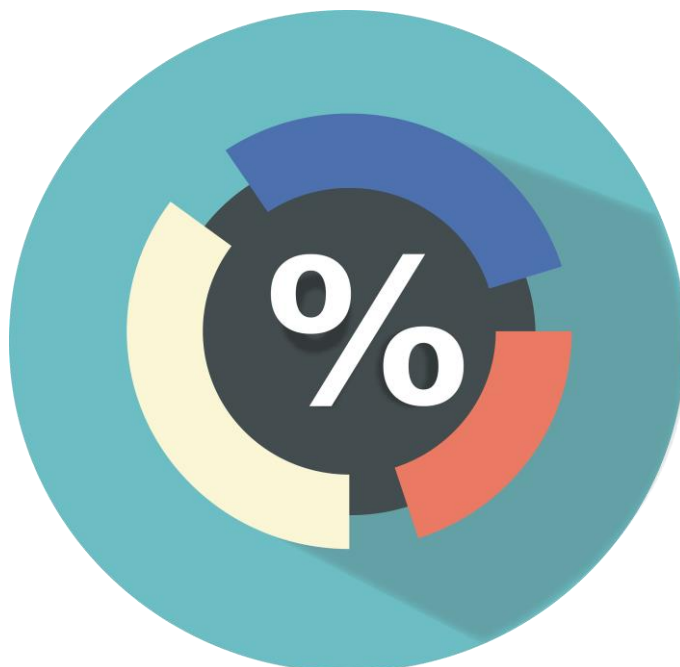

ПРАЋЕЊЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРЕПОРУКА РЕВИЗИЈЕ УЧИНКА

„СПРЕМНОСТ ИНСТИТУЦИЈА БИХ ДА ОДГОВОРЕ НА ПРЕУЗЕТЕ ОБАВЕЗЕ ИЗ ПРОГРАМА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ДО 2030. ГОДИНЕ“

Сарајево, октобар 2024. године

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

**ПРАЋЕЊЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРЕПОРУКА РЕВИЗИЈЕ УЧИНКА
„СПРЕМНОСТ ИНСТИТУЦИЈА БИХ ДА ОДГОВОРЕ НА ПРЕУЗЕТЕ
ОБАВЕЗЕ ИЗ ПРОГРАМА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ДО 2030. ГОДИНЕ“**

Сарајево, октобар 2024. године

Праћење реализације препорука ревизије учинка

Канцеларија за ревизију институција Босне и Херцеговине провела је праћење активности институција Босне и Херцеговине на реализацији препорука ревизије учинка за извјештај ревизије учинка „Спремност институција БиХ да одговоре на преузете обавезе из програма одрживог развоја до 2030. године“ који је објављен у октобру 2019. године. Праћење је проведено у складу са INTOSAI оквиром професионалних објава (IFPP), Принципима ревизије учинка, Водичем за ревизију учинка и Водичем за обезбјеђивање квалитета у ревизији учинка врховних ревизионих институција Босне и Херцеговине.

Основни циљ овог извјештаја је да се мјеродавним институцијама и јавности презентују активности одговорних институција на реализацији препорука ревизије учинка које су дате с циљем да се унаприједи подручја која су била предметом ревизије. Реализација препорука би требала допринијети обезбјеђењу свеобухватнијег и ажурнијег приступа у имплементацији обавеза које произилазе из Агенде 2030. Резултати праћења указују на то да је стање у предметној области унапријеђено у односу на период када је рађена ревизија. По свим датим препорукама предузимане су активности: 43% препорука је реализовано, 43% препорука је дјелимично реализовано, а за 14% препорука констатоване су почетне активности.

Остварен је напредак у односу на 2019. годину тако што је у институцијама БиХ успостављен стратешки и институционални оквир за имплементацију Циљева одрживог развоја. Савјет министара БиХ је усвојио Оквир за реализацију Циљева одрживог развоја у БиХ и успоставио SDG Савјет. Усвојио је Годишњи извјештај о имплементацији оквира за реализацију циљева одрживог развоја у БиХ те дао сагласност на Добровољни извјештај БиХ. Допуном Пословника Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ омогућено је разматрање питања одрживог развоја на сједницама Заједничке комисије за економске реформе и развој. Агенција за статистику БиХ и Дирекција за економско планирање Савјета министара БиХ су предузимале активности из своје надлежности на креирању окружења за имплементацију Циљева одрживог развоја.

Међутим, институције БиХ ће након имплементације свих датих препорука обезбиједити претпоставке за провођење обавеза из Агенде 2030.

Извјештај је, у складу са чланом 16. и чланом 17. Закона о ревизији, достављен Парламентарној скупштини БиХ, Предсједништву БиХ и Савјету министара БиХ.

ГЕНЕРАЛНИ РЕВИЗОР

Хрвоје Твртковић, с.р.

**ЗАМЈЕНИК
ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА**

Неџад Хајтић, с.р.

**ЗАМЈЕНИЦА
ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА**

Неда Мочевић, с.р.

Садржај

Коришћене скраћенице	6
Извршни резиме	7
1. УВОД.....	10
1.2. Циљ и сврха праћења	10
1.3. Предмет и обим праћења	11
1.4. Извори и методе праћења	11
1.5. Основни подаци о извјештају који је предмет праћења	13
2. ПОСТУПАЊЕ НАДЛЕЖНИХ ИНСТИТУЦИЈА ПО ИЗВЈЕШТАЈУ.....	15
2.1. Парламентарна скупштина.....	15
2.2. Савјет министара	15
3. ПРЕДУЗЕТЕ АКТИВНОСТИ ИНСТИТУЦИЈА НА РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРЕПОРУКА ПО ИЗВЈЕШТАЈУ	17
3.1. Оцјена реализације препорука – активности институција на реализацији препорука	17
3.2. Тренутно стање у ревидираној области	22
ПРИЛОЗИ.....	25
Прилог 1. Преглед извјештаја ревизије учинка који су до сада били предметом праћења реализације препорука	26
Прилог 2. Активности АС по препорукама из Извјештаја из 2019. године “Спремност институција БиХ да одговоре на преузете обавезе из Програма 2030” Канцеларије за ревизију институција БиХ	28
Прилог 3. Активности ДЕП-а на унапређењу промоције ЦОР и подизању свијести шире јавности о важности достизања ЦОР.	30

Коришћене скраћенице

Скраћенице	Пуни назив
АС	Агенција за статистику Босне и Херцеговине
БиХ	Босна и Херцеговина
ДЕП	Дирекција за економско планирање Савјета министара Босне и Херцеговине
Дом народа	Дом народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине
ГССМ	Генерални секретаријат Савјета министара Босне и Херцеговине
INTOSAI	The International Organization of Supreme Audit Institutions
SDG	Sustainable Development Goals
УН	Уједињене нације
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
Канцеларија за ревизију	Канцеларија за ревизију институција БиХ
Предсједништво	Предсједништво Босне и Херцеговине
Министарство иностраних послова	Министарство иностраних послова Босне и Херцеговине
Парламентарна скупштина	Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине
Представнички дом	Представнички дом Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине
Савјет министара	Савјет министара Босне и Херцеговине
Упутство о методологији	Упутство о методологији у поступку средњорочног планирања праћења и извјештавања у институцијама БиХ
Оквир	Оквир за реализацију Циљева одрживог развоја
Стратешки оквир	Стратешки оквир институција БиХ до 2030.
ЦОР	Циљеви одрживог развоја
СПРСМ	Средњорочни програм рада Савјета министара БиХ
SDG Савјет	Интерресорна радна група за праћење имплементације Циљева одрживог развоја
Годишњи извјештај	Годишњи извјештај о имплементацији оквира за реализацију ЦОР-а у БиХ
Добровољни извјештај	Добровољни извјештај БиХ према УН-у
БНАААС	Босанскохерцеговачко-америчка академија умјетности и наука

Извршни резиме

Канцеларија за ревизију институција БиХ (Канцеларија за ревизију) је провела праћење реализације препорука из извјештаја ревизије учинка: „Спремност институција БиХ да одговоре на преузете обавезе из програма одрживог развоја до 2030. године“¹ с циљем процјене њихове имплементације и стања у ревидираној области. Предметни извјештај је објављен у октобру 2019. године. Табела у наставку даје преглед реализације препорука ове ревизије учинка.

Табела 1: Преглед реализације препорука ревизије учинка „Спремност институција БиХ да одговоре на преузете обавезе из програма одрживог развоја до 2030. године“

Степен реализације	Број препорука	Проценат реализације препорука
● Реализовано	3	43%
● Дјелимично	3	43%
● Почетне активности	1	14%
● Нису предузимане активности	-	-
Укупно	7	100%

Извор: Канцеларија за ревизију

Графикон 1: Преглед реализације препорука ревизије учинка „Спремност институција БиХ да одговоре на преузете обавезе из програма одрживог развоја до 2030. године“

Извор: Канцеларија за ревизију

¹ Ревизија је извршена с циљем процјене активности које су предузете на обезбјеђењу имплементације обавеза из Агенде 2030. Циљ ревизије је био и указати на активности које је потребно предузети у будућности у сврху имплементације Циљева одрживог развоја.

Као што се може видјети из претходне табеле и графикана, 43% препорука је у потпуности реализовано. Код 43% препорука констатована је дјелимична реализација, односно извјесна је реализација активности које воде реализацији препоруке. У 14% препорука предузете су почетне активности односно институције БиХ стварају предуслове за реализацију активности које воде реализацији препоруке.

Имајући у виду степен реализације препорука, може се констатовати да је стање у ревидираној области унапријеђено. Међутим, институције БиХ ће након имплементације свих датих препорука обезбиједити претпоставке за провођење обавеза из Агенде 2030.

С тим у вези, Савјет министара БиХ (Савјет министара) је у априлу 2021. године усвојио Оквир за реализацију Циљева одрживог развоја у БиХ (Оквир). Оквир је представљао основни документ за припрему и усвајање Стратешког оквира институција БиХ до 2030. године (Стратешки оквир). Стратешки оквир је документ који ће допринијети реализацији Циљева одрживог развоја (ЦОР) и који садржи портфолио усмјеравајућих циљева за припрему Средњорочног програма рада Савјета министара (СПРСМ) и средњорочних планова рада институција БиХ.

Савјет министара је донио Одлуку о формирању Интерресорне радне групе за праћење имплементације циљева одрживог развоја (SDG Савјет) те именовао представнике институција које ће предводити процес координације реализације Агенде 2030. Основна улога SDG Савјета је праћење и извјештавање те управљање и координација процеса реализације ЦОР-а и Агенде 2030. Савјет министара усвојио је Годишњи извјештај о имплементацији оквира за реализацију ЦОР-а у БиХ (Годишњи извјештај), те дао сагласност на предложени Добровољни извјештај БиХ према УН-у (Добровољни извјештај). Савјет министара је задужио Дирекцију за економско планирање Савјета министара БиХ (ДЕП) да достави на усвајање Савјету министара приједлог ревидиране листе индикатора. Извршена је ревизија успостављених индикатора коју је Савјет министара усвојио и задужио ДЕП да достави на усвајање други Годишњи извјештај. Међутим, тек након што се обезбиједи благовремено усвајање и извјештавање имплементације ЦОР-а у БиХ, успоставиће се функционалан систем за извјештавање и праћење напретка реализације ЦОР-а.

Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ (Представнички дом) је донио² Допуну пословника Представничког дома Парламентарне скупштине с циљем разматрања питања одрживог развоја на сједницама Заједничке комисије за економске реформе и развој. Допуна Пословника односи се на члан³ који прописује да Заједничка комисија за економске реформе и развој разматра питања која се односе на политику

² 20. сједница Представничког дома одржана 16. 7. 2024. године

³ члан 61.

и програм обнове и одрживи развој БиХ. На овај начин створене су претпоставке за обезбјеђење потребне подршке постизању ЦОР-а. С обзиром на то да је Допуна Пословника донијета средином 2024. године није могуће оцијенити у којој мјери ће његова примјена обезбиједити учешће Парламентарне скупштине у процесу припреме институција за имплементацију ЦОР-а.

Агенција за статистику БиХ (АС) је предузела одређене активности на припреми за имплементацију ЦОР-а. С обзиром на то да се SDG Савјет суочио са изазовом недостатака новијих и квалитетних статистичких података за одређене индикаторе те да одређени статистички подаци нису доступни, АС треба да изради дугорочни плански документ – Стратегију изградње капацитета АС.

ДЕП је предузимао активности на унапређењу промоције ЦОР-а и подизању свијести шире јавности о важностима достизања ЦОР-а. Међутим, ДЕП за предузете активности није доносио планове са јасним и мјерљивим циљевима. За одређене активности су се доносили појединачни шематски планови који су везани за ту активност, који немају јасне и мјерљиве циљеве. ДЕП тренутно проводи активности на припреми планова са јасним и мјерљивим активностима који су у фази припреме и усаглашавања.

1. УВОД

У уводном дијелу овог извјештаја образложен је општи циљ и сврха праћења реализације препорука ревизије учинка, предмет, обим, извор и методе праћења, те основне информације о извјештају који се прати.

1.2. Циљ и сврха праћења

Задатак ревизије учинка је извјештавање о ефикасности, ефективности и економичности програма или активности, а правовремена реализација препорука и унапређење рада је задатак ревидираних институција.

Праћење реализације препорука из извјештаја о проведеним ревизијама учинка представља финалну фазу ревизије учинка која слиједи након циклуса планирања и извршења ревизија учинка. Праћење је неопходан елемент у ревизији учинка јер потиче на одговорност институција којима су упућене препоруке и обезбјеђује повратне информације о ефектима проведених ревизија.

Праћење извјештаја ревизије учинка и анализа активности надлежних институција након објаве извјештаја предвиђено је и документима Канцеларије за ревизију: Принципи ревизије учинка, Водич за ревизију учинка и Водич за обезбјеђивање квалитета у ревизији учинка.⁴

Препоруке дате у извјештајима ревизије учинка се требају пратити како би се установило које мјере су надлежне институције предузеле по датим препорукама, које препоруке су реализоване и који ефекти су остварени. Вријеме, предмет и обим праћења реализације препорука је одлука врховних ревизионих институција.⁵

Праћење поступања институција БиХ по датим препорукама ревизије учинка је активност која је проведена с циљем обезбјеђивања ефективности ревизионих извјештаја, правовремене и ефикасне реализације препорука и пружања повратне информације за Канцеларију за ревизију, законодавну и извршну власт о реализацији датих препорука.

⁴ Одлуком Координационог одбора број: 12-50-1-19-2/09 усвојени су Принципи ревизије учинка; Одлуком Координационог одбора број: 06-50-1-4/13 усвојен је Водич за ревизију учинка; Одлуком Координационог одбора број: 06-50-1-5/13 усвојен је Водич за обезбјеђивање квалитета у ревизији учинка.

⁵ Смјерница ревизије учинка GUID 3920;

Од успоставе функције ревизије учинка, закључно са 28. 10. 2024. године, објављена су укупно 74 извјештаја ревизије учинка, од чега 15 извјештаја⁶ о праћењу реализације препорука из објављених извјештаја ревизије учинка. Извјештаји о праћењу реализације препорука се разматрају и усвајају на сједницама Парламентарне скупштине.

1.3. Предмет и обим праћења

Канцеларија за ревизију континуирано проводи активности на праћењу извјештаја ревизије учинка. Овога пута предмет праћења је извјештај ревизије учинка: „Спремност институција БиХ да одговоре на преузете обавезе из програма одрживог развоја до 2030. године“ који је објављен 25.10.2019. године. Праћењем је обухваћен период од објаве извјештаја до краја јула 2024. године.

Канцеларија за ревизију је анализирала стање из подручја која су ревидирана и утврђивала је следеће:

- Које активности су предузимале надлежне институције (Парламентарна скупштина и Савјет министара) након објављивања извјештаја ревизије учинка?
- Да ли су и у којој мјери институције БиХ предузимале активности на реализовању препорука ревизије учинка и закључака надлежних институција?
- Имајући у виду циљеве ревизије, које су се промјене стања у ревидираним областима десиле у односу на стање утврђено у објављеном извјештају?

Ревизија је анализирала предузете активности без утврђивања разлога за предузимање истих, тј. није испитивано да ли су исте посљедица датих препорука ревизије или су посљедица других околности.

1.4. Извори и методе праћења

С циљем прикупљања података о реализацији препорука и закључака надлежних институција, свим институцијама БиХ⁷ које су биле обухваћене првобитном ревизијом је достављено циркуларно писмо. У писму су наведене дате препоруке из извјештаја и закључци надлежних институција. Од институција је тражено да у писаној форми представе активности које су предузимале, као и доказе којима се то поткрепљује.

Потребне информације су прикупљене и на основу анализе записника (закључака) са сједница Представничког дома, Дома народа Парламентарне скупштине БиХ (Дом народа) и Савјета министара, анализе законских и подзаконских аката, објава у

⁶ Ранији извјештаји о праћењу реализације препорука ревизије учинка су обухватили више извјештаја ревизије учинка чије су препоруке праћене, тако да је закључно с 28. 10. 2024. године праћена реализација препорука из укупно 31 извјештаја ревизије учинка, а преглед истог је детаљније дат у Прилогу 1.

⁷ Парламентарна скупштина БиХ, Савјет министара БиХ, Дирекција за економско планирање Савјета министара БиХ и Агенција за статистику БиХ.

Службеном гласнику БиХ, извјештаја финансијске ревизије, састанака са субјектима ревизије и информација медијских натписа.

У изабраном методолошком приступу терет доказивања предузетих активности на основу препорука је на институцији којој су препоруке биле упућене. На основу одговора институција на упит Канцеларије за ревизију о предузетим активностима на реализацији препорука и достављених доказа, вршена је процјена степена предузетих активности. За наводе институција о предузетим активностима, додатно су тражени докази. Сматрали смо да активности које нису споменуте у одговору институције, нити су за њих достављени докази, а које је подразумијевала дата препорука или закључак надлежних институција, у конкретном извјештају, нису ни предузимане.

Утврђене су четири могуће категорије реализације препорука:

- Прва – **реализовано** – институције су окончале активности наведене у препоруци, односно препоручене континуиране активности се редовно проводе – стање у ревидираном подручју је значајно поправљено;
- Друга – **дјелимично** – у институцијама је у току реализација препорука, односно извјесна је реализација активности које воде реализацији препоруке – постигнут је напредак у ревидираном подручју;
- Трећа – **почетне активности** – институције су планирале или стварају предуслове за реализацију активности које воде реализацији препоруке – није било напретка у ревидираној области;
- Четврта – **нису предузете активности** – нису констатоване активности на реализацији препорука или нису достављене информације о предузетим активностима – није било напретка у ревидираном подручју.

Такође, за оцјену стања прикупљана је документација која је послужила за оцјену реализације препорука те су, у процесу процјене реализације препорука, консултовани ревизорски тимови који су вршили предметне ревизије, као и тимови финансијске ревизије. Институције БиХ којима су дате препоруке су доставиле адекватне доказе за предузете активности.

Ради додатне провјере доказа, анализирани су сљедећи документи: Оквир за реализацију ЦОР-а у БиХ⁸, Стратешки оквир институција БиХ до 2030. године⁹, Годишњи извјештај о имплементацији оквира за реализацију ЦОР-а у БиХ, Добровољни извјештај БиХ о провођењу Агенде 2030 и ЦОР-а као и Средњорочни програми рада Савјета министара.

⁸ Усвојен на 32. сједници Савјета министара БиХ, одржаној 8. 4. 2021. године

⁹ Усвојен на 57. сједници Савјета министара БиХ, одржаној 9. 11. 2022. године

За процјену стања планских докумената и процеса планирања буџетских расхода у институцијама БиХ коришћени су извјештаји финансијске ревизије и годишњи извјештаји ревизије о извршењу буџета у периоду од 2021. до 2023. године. Анализиран је и извјештај ревизије учинка на тему „Активности институција БиХ на обезбјеђивању родне равноправности“ који је објављен у децембру 2023. године.¹⁰

1.5. Основни подаци о извјештају који је предмет праћења

Извјештај је достављен ревидираним институцијама, Парламентарној скупштини, Савјету министара и Предсједништву БиХ (Предсједништво). Извјештај је објављен на интернет-страници Канцеларије за ревизију и пропраћен је саопштењем за медије.

У наредној табели презентовани су подаци о препорукама из извјештаја који је предмет текућег праћења.

Табела 2: Преглед броја датих препорука у извјештају ревизије учинка „Спремност институција БиХ да одговоре на преузете обавезе из програма одрживог развоја до 2030. године“

Назив извјештаја	Укупан број препорука	Укупан број препорука Савјету министара	Укупан број препорука Парламентарној скупштини	Укупан број препорука институцијама БиХ
Спремност институција БиХ да одговоре на преузете обавезе из програма одрживог развоја до 2030. године	7	4	1	2

Извор: Канцеларија за ревизију

У наставку је дат табеларни преглед упућених препорука, институција БиХ којима су упућене препоруке (одговорне институције) као и статус реализације препорука.

Табела 3. Преглед упућених препорука, одговорних институција и статуса реализације препорука

Ред. бр.	Препорука	Одговорна институција	Статус
1.	Савјет министара би требао усвојити стратешки оквир за имплементацију ЦОР-а.	Савјет министара	 Реализовано

¹⁰ Циљ ове ревизије је био испитати да ли су институције БиХ ефикасне и ефективне у предузимању активности које ће водити ка обезбјеђивању претпоставки за родну равноправност. Један од 17 циљева одрживог развоја је и Циљ 5 одрживог развоја – Постићи родну равноправност и оснаживати све жене и дјевојчице.

<https://www.revizija.gov.ba>

2.	Савјет министара би требао извршити детаљан преглед свих планских докумената Савјета министара БиХ са циљем инкорпорисања ЦОР-а.	Савјет министара	 Реализовано
3.	Савјет министара би требао успоставити функционалан институционални оквир за провођење ЦОР-а.	Савјет министара	 Дјелимично
4.	Савјет министара би требао успоставити систем за извјештавање и праћење напретка реализације ЦОР-а.	Савјет министара	 Реализовано
5.	Парламентарна скупштина би требала обезбиједити потребну подршку постизању ЦОР-а.	Парламентарна скупштина	 Дјелимично
6	АС би требао утврдити стварне потребе које произилазе из преузимања обавеза из Агенде 2030.	АС	 Почетне активности
7	ДЕП би требао унаприједити промоцију ЦОР-а кроз активнију сарадњу са учесницима у процесу.	ДЕП	 Дјелимично

Извор: Канцеларија за ревизију

2. ПОСТУПАЊЕ НАДЛЕЖНИХ ИНСТИТУЦИЈА ПО ИЗВЈЕШТАЈУ

У овом поглављу представљене су активности надлежних институција, Парламентарне скупштине и Савјета министара, по предметном извјештају ревизије учинка.

2.1. Парламентарна скупштина

Представнички дом и Дом народа су разматрали извјештај ревизије учинка који је предмет текућег праћења. Представнички дом је усвојио извјештај ревизије учинка. Наведеним активностима Парламентарна скупштина додатно потенцира важност датих препорука и обавезује одговорне институције да исте реализују.

Слика 1. Разматрање извјештаја ревизије учинка „Спремност институција БиХ да одговоре на преузете обавезе из програма одрживог развоја до 2030. године“ на сједницама Парламентарне скупштине

8. сједница Представничког дома од 15, 19. и 20. 5. 2020. године	7. сједница Дома народа од 11. 6. 2020. године.
Закључак: - Представнички дом је усвојио извјештај без додатних закључака.	Закључак: - Дом народа није усвојио извјештај.

Извор: Канцеларија за ревизију на основу записника са сједница домова Парламентарне скупштине

2.2. Савјет министара

У наредној табели приказано је вријеме разматрања извјештаја од стране Савјета министара.

Табела 4: Преглед датума разматрања извјештаја ревизије учинка „Спремност институција БиХ да одговоре на преузете обавезе из програма одрживог развоја до 2030. године“ и закључака Парламентарне скупштине у Савјету министара

Назив извјештаја	Датум разматрања		
	Извјештај	Сједница Савјета министара по закључцима Представничког дома	Сједница Савјета министара по закључцима Дома народа
Спремност институција БиХ да одговоре на преузете обавезе из програма одрживог развоја до 2030. године	4. сједница од 6. 2. 2020.	/	/

Извор: Канцеларија за ревизију, саопштења са сједница Савјета министара

Слика 2. Разматрање извјештаја ревизије учинка „Спремност институција БиХ да одговоре на преузете обавезе из програма одрживог развоја до 2030. године ” на сједницама Савјета министара

На 4. сједници одржаној 6. 2. 2020. године Савјет министара се упознао с Извјештајем о извршеној ревизији учинка о теми „Спремност институција БиХ да одговоре на преузете обавезе из програма одрживог развоја до 2030. године."

Закључак: није било закључака

Извор: Канцеларија за ревизију

3. ПРЕДУЗЕТЕ АКТИВНОСТИ ИНСТИТУЦИЈА НА РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРЕПОРУКА ПО ИЗВЈЕШТАЈУ

3.1. Оцјена реализације препорука – активности институција на реализацији препорука

У циљу обезбјеђења свеобухватнијег и ажурнијег приступа у имплементацији обавеза које произилазе из Агенде 2030 потребно је урадити следеће:

3.1.1. Препоруке Савјету министара БиХ:

Препорука 1.

Усвојити стратешки оквир за имплементацију Циљева одрживог развоја.	
СТЕПЕН РЕАЛИЗАЦИЈЕ:	РЕАЛИЗОВАНО

Савјет министара је обезбиједио реализацију препоруке тако што је усвојио документ „Оквир за реализацију ЦОР-а у БиХ“.¹¹ Оквир је документ који усмјерава процесе стратешког планирања, а тиме и буџетирања, на свим нивоима власти у БиХ и као такав утврђује шире развојне правце, акцелераторе и покретаче развоја као и мјерљиве потциљеве с индикаторима. Процес израде Оквира вођен је у склопу Радне групе за ЦОР у периоду 2018 – 2021. година, уз подршку Уједињених нација (УН) те уз учешће стручњака из различитих подручја којима се Агенда 2030 бави као и статистичких институција у БиХ. Оквир је кључни документ за правилно провођење ЦОР-а у БиХ, а дефинише визију за 2030. годину, кључне правце развоја и покретаче прилагођене локалном контексту, омогућавајући интегрисани приступ дугорочном развоју тако што дефинише приоритете за инклузивни и одрживи раст те служи као платформа за сарадњу и партнерство. Документ се заснива на процјени кључних трендова развоја, прилика и препрека, посебно у контексту приступања БиХ Европској унији те обимним консултацијама с учесницима проведеним током 2018 – 2019. године. Оквиром су уређена три правца одрживог развоја у БиХ: 1) Добра управа и управљање јавним сектором, 2) Паметан раст, 3) Друштво једнаких могућности и двије хоризонталне теме које се прожимају кроз наведене правце развоја: „Улагање у људски капитал за будућност“ те принцип „Нико не смије бити искључен“, који су идентификовани као кључни у Оквиру.

Препорука 2.

Извршити детаљан преглед свих планских докумената Савјета министара са циљем инкорпорисања Циљева одрживог развоја.	
СТЕПЕН РЕАЛИЗАЦИЈЕ:	РЕАЛИЗОВАНО

¹¹ СМ БиХ је на 32. сједници одржаној 8. 4. 2021. године усвојио Оквир за реализацију Циљева одрживог развоја.

Након усвајања Оквира приступило се његовом инкорпорисању у стратешким документима институција БиХ. Савјет министара је инкорпорисао Оквир путем документа „Стратешки оквир институција БиХ до 2030. године“. Нови Стратешки оквир¹² представља имплементацијски документ усвојеног Оквира.¹³ Приликом израде овог документа узели су се у обзир сви важећи стратешки документи на нивоу Савјета министара БиХ и усаглашавани су са Оквиром унутар радне групе која се састојала од 27 представника свих министарстава на нивоу институција БиХ и других релевантних институција. Институције БиХ су дужне обезбиједити имплементацију стратешких циљева из документа кроз све остале релевантне стратешке планске документе (секторске стратегије, средњорочне планове рада и годишње програме рада) у складу са важећом регулативом. На тај начин ће се допринијети реализацији активности у сврху достизања ЦОР-а а и провођењу Агенде 2030 за одрживи развој.

Стратешки циљеви дефинисани у овом документу корелирају са три правца одрживог развоја у БиХ.¹⁴ Такође, узети су у обзир важећи стратешки документи усвојени од Савјета министара као и обавезе из Споразума о стабилизацији и придруживању БиХ и Европске уније. У обзир су узети и приоритети и препоруке које произилазе из документа Европске комисије за БиХ, програма економских реформи (ERP) и других релевантних међународних организација и/или истраживања.

На основу Стратешког оквира, институције БиХ¹⁵ припремају Средњорочни програм рада Савјета министара те ће на тај начин стратешки и плански документи на нивоу институција БиХ у будућности садржавати релевантне циљеве, приоритете, мјере и активности те алокацију ресурса који ће бити повезани с ЦОР-ом.

Препорука 3.

Успоставити функционалан институционални оквир за провођење Циљева одрживог развоја.	
СТЕПЕН РЕАЛИЗАЦИЈЕ:	ДЈЕЛИМИЧНО

На приједлог ДЕП-а, Савјет министара¹⁶ донио је Одлуку о формирању SDG Савјета.¹⁷ Састав SDG Савјета чине представници сљедећих институција:

¹² На приједлог Дирекције за економско планирање БиХ на 57. сједници Савјета министара БиХ одржаној 9. 11. 2022. године усвојен је Стратешки оквир институција БиХ до 2030. године.

¹³ Визија дефинисана у Оквиру прихваћена је на свим нивоима власти и као таква пренесена у приједлог документа Стратешки оквир. На основу општеприхваћене визије, као и мандата и надлежности институција БиХ, у приједлогу документа Стратешки оквир дефинисана су три стратешка циља и 11 приоритета за институције БиХ.

¹⁴ 1) Добра управа и управљање јавним сектором, 2) Паметан раст, 3) Друштво једнаких могућности и двије хоризонталне теме које се прожимају кроз наведене правце развоја: Улагање у људски капитал за будућност те принцип Нико не смије бити искључен

¹⁵ 55 институција Савјета министара

¹⁶ 15. сједница Савјета министара БиХ одржана 14. 6. 2023. године

¹⁷ Службени гласник БиХ, број 54/23

1. Дирекција за економско планирање БиХ
2. Министарство иностраних послова БиХ
3. Министарство за европске интеграције и међународну сарадњу РС
4. Федерални завод за програмирање развоја
5. Одјељење за привредни развој, спорт и културу у влади БД БиХ
6. Канцеларија координатора БД БиХ при Савјету министара БиХ.

ДЕП пружа административно-техничку подршку раду SDG Савјета. SDG Савјет је усвојио Пословник о раду SDG Савјета. Пословник о раду SDG Савјета је оперативно уредио питања у погледу функције SDG Савјета, начина рада, динамике праћења реализације документа Оквира, координације с институцијама на свим нивоима власти, као и друга питања неопходна за његов оперативан рад.

Иако је успостављен институционални оквир за провођење одрживог развоја утврђена су кашњења у припреми и презентацији извјештаја¹⁸ о имплементацији Оквира. Први Годишњи извјештај је усвојен почетком 2023. године¹⁹, а након тога је урађен Добровољни извјештај према УН-у²⁰. Са објавом другог Годишњег извјештаја се касни јер је утврђено да се одређени индикатори не могу пратити и да их је потребно ревидирати.²¹ Извршена је ревизија успостављених индикатора коју је Савјет министара усвојио и задужио ДЕП да достави на усвајање други Годишњи извјештај.²²

Међутим, тек након што се обезбиједи благовремено усвајање и извјештавање имплементације ЦОР-а у БиХ, успоставиће се функционалан систем за извјештавање и праћење напретка реализације ЦОР-а. Узевши у обзир наведено, степен реализације препоруке је оцијењен као дјелимичан.

¹⁸ Годишњи извјештај о имплементацији оквира за реализацију Циљева одрживог развоја у БиХ и Добровољног извјештаја према УН-у.

¹⁹ Савјет министара БиХ је на својој 5. сједници, одржаној 10. 3. 2023. године, усвојио Годишњи извјештај о имплементацији Оквира за реализацију Циљева одрживог развоја у БиХ за 2021. годину, те задужио Дирекцију за економско планирање Савјета министара БиХ да у року од 30 дана предложи Савјету министара БиХ одлуку о формирању интерресорне радне групе за праћење имплементације Циљева одрживог развоја.

²⁰ Савјет министара БиХ је на својој 14. сједници, одржаној 7. 6. 2023. године, дао сагласност на предложени Добровољни извјештај Босне и Херцеговине о провођењу Агенде 2030. и Циљева одрживог развоја, те овластило председавајућу Савјета министара Босне и Херцеговине, или лице које она овласти, да презентује наведени извјештај на Политичком форуму УН-а, у Њујорку од 10. до 19. јула 2023. године.

²¹ Савјет министара БиХ је на својој 32. сједници, одржаној 12. 12. 2023. године, усвојио Информацију о показатељима за праћење Оквира за имплементацију Циљева одрживог развоја у Босни и Херцеговини, те задужио Дирекцију за економско планирање Босне и Херцеговине да достави на усвајање Савјету министара Босне и Херцеговине приједлог ревидиране листе индикатора, а коју ће припремити Интерресорна радна група за праћење имплементације циљева одрживог развоја (SDG Савјет). Истовремено, припрема другог годишњег извјештаја о праћењу имплементације Циљева одрживог развоја одгођена је до усвајања ревидиране листе индикатора за праћење имплементације Оквира за имплементацију Циљева одрживог развоја.

²² Савјет министара је на 61. сједници одржаној 17.10. 2024. године усвојио Приједлог ревидиране листе индикатора за праћење ЦОР-а.

Препорука 4.

Успоставити систем за извјештавање и праћење напретка реализације Циљева одрживог развоја.	
СТЕПЕН РЕАЛИЗАЦИЈЕ:	РЕАЛИЗОВАНО

Одлуком о формирању интерресорне радне групе за праћење имплементације ЦОР-а у БиХ одређено је да SDG Савјет припрема и презентује извјештаје на домаћим и међународним конференцијама и то Годишњи извјештај као и Добровољни извјештај.²³

Савјет министара усвојио је Годишњи извјештај за 2021. годину²⁴, те дао сагласност на предложени Добровољни извјештај БиХ²⁵ о провођењу Агенде 2030. и ЦОР-а.²⁶ Информацију о показатељима за праћење Оквир²⁷ је усвојио Савјет министара, те задужио ДЕП да достави на усвајање Савјету министара приједлог ревидиране листе индикатора, а коју ће припремити SDG Савјет. Извршена је ревизија успостављених индикатора коју је Савјет министара усвојио и задужио ДЕП да достави на усвајање други Годишњи извјештај.

Савјет министара је усвојио Финансијски оквир за остваривање ЦОР-а у БиХ²⁸ те задужио ДЕП да, у сарадњи са свим надлежним институцијама БиХ и Развојним фондом Уједињених нација, координише активности у циљу реализације инструмента из Оквир за финансирање ЦОР-а у БиХ те да о провођењу активности информише Савјет министара.

3.1.2. Препорука Парламентарној скупштини БиХ:

Препорука 5.

Обезбиједити потребну подршку постизању Циљева одрживог развоја.	
СТЕПЕН РЕАЛИЗАЦИЈЕ:	ДЈЕЛИМИЧНО

Поред извршне власти и законодавна има значајну улогу у имплементацији развојних политика, посебно с аспекта доношења закона, усмјеравања активности влада те надгледања процеса имплементације Агенде 2030.

²³ Годишњи извјештај о имплементацији Оквир за реализацију Циљева одрживог развоја се припрема годишње и након усаглашавања текста и постигнуте пуне сагласности свих чланова SDG Савјета доставља на усвајање Савјету министара БиХ, Влади Федерације БиХ, Влади Републике Српске и Влади Брчко дистрикта. Добровољни извјештај припрема се на начин да укључује и друге институције као и невладине организације, локалне заједнице и сл., те да се и Добровољни извјештај, након усаглашавања текста и постигнуте пуне сагласности свих чланова SDG Савјета, подноси на усвајање/информисање Савјету министара БиХ, Влади Федерације БиХ, Влади Републике Српске и Влади Брчко дистрикта.

²⁴ 5. сједница Савјета министара БиХ одржана 10. 3. 2023. године

²⁵ 14. сједница Савјета министара БиХ одржана 7. 6. 2023. године

²⁶ Савјет министара је дао сагласност на Добровољни извјештај те овластио предсједавајућу Савјета министара Босне и Херцеговине или лице које она овласти да презентује наведени извјештај на Политичком форуму на високом нивоу УН-а, у Њујорку од 10. до 19. јула 2023. године.

²⁷ 32. сједница Савјета министара БиХ одржана 12.12.2023. године.

²⁸ 52. сједница Савјета министара БиХ одржана 18. 6.2024. године

Представнички дом је донио ²⁹ Допуну пословника Представничког дома Парламентарне скупштине с циљем разматрања питања одрживог развоја на сједницама Заједничке комисије за економске реформе и развој. Допуна Пословника односи се на члан³⁰ који прописује да Заједничка комисија за економске реформе и развој разматра питања која се односе на политику и програм обнове и одрживи развој БиХ. Ово укључује разматрање провођења докумената који доприносе реализацији одрживог развоја и међународних обавеза у области одрживог развоја у БиХ.

Усвајање Допуне Пословника пружа платформу за сарадњу између SDG Савјета и Представничког дома Парламентарне скупштине. На овај начин створене су претпоставке за обезбјеђење потребне подршке постизању ЦОП-а. С обзиром на то да је Допуна Пословника донијета средином 2024. године није могуће оцијенити у којој мјери ће његова примјена обезбиједити учешће Парламентарне скупштине у процесу припреме институција за имплементацију ЦОП-а кроз боље упознавање са проблематиком, захтијевање редовног извјештавања, праћење имплементације ЦОП-а те давање подршке учесницима у овом процесу. Узевши у обзир наведено, степен реализације препоруке је оцијењен као дјелимичан.

3.1.3. Препорука Агенцији за статистику БиХ:

Препорука 6.

Утврдити стварне потребе које произилазе из преузимања обавеза из Агенде 2030.	
СТЕПЕН РЕАЛИЗАЦИЈЕ:	ПОЧЕТНЕ АКТИВНОСТИ

АС је предузео одређене активности на припреми за имплементацију ЦОП-а које ће обезбиједити унапређење у реализацији препоруке.³¹ С обзиром на то да се SDG Савјет суочио са изазовом недостатака новијих и квалитетних статистичких података за одређене индикаторе те да одређени статистички подаци нису доступни, АС треба да изради дугорочни плански документ – Стратегију изградње капацитета АС.

Не постоје никакве писане анализе да је АС израдио плански документ или неку анализу потреба процјене стања у домену доступности података за индикаторе ЦОП-а и капацитета у смислу извора података. Према наводима саговорнице из АС предузимане су одређене активности на успостави система/надogradње постојеће платформе која треба да садржи и индикаторе³² Статистичке канцеларије Европске уније (EUROSTAT) како би се обезбиједили статистички подаци који нису доступни. На овај начин би се обезбиједила доступност извора података и праћење индикатора за

²⁹ 20. сједница Представничког дома одржана 16. 7.2024. године

³⁰ члан 61.

³¹ Више о активностима АС видјети у Прилогу 2

³² (100 индикатора)

које нису били доступни статистички извори података. С обзиром на то да је пројекат на самом почетку и требао би да се имплементира у наредне двије године, степен реализације препоруке је оцијењен као почетне активности.

3.1.4. Препорука Дирекцији за економско планирање Савјета министара БиХ:

Препорука 7.

Унаприједити промоцију ЦОР-а кроз активнију сарадњу са учесницима у процесу.	
СТЕПЕН РЕАЛИЗАЦИЈЕ:	ДЈЕЛИМИЧНО

ДЕП је предузимао низ активности које се тичу промоције ЦОР-а и подизању свијести шире јавности о важности достизања ЦОР-а.³³ Неке од предузетих активности се односе на: локализацију Агенде 2030, награде за бизнис лидере одрживог развоја, седмица одрживог развоја у БиХ 2023-SDG Week, партнерство БиХ и Швајцарске у имплементацији ЦОР-а, као и сарадња са академском заједницом.³⁴ Међутим, нису донијели план/програм организације активности за унапређење промоције ЦОР-а са јасним и мјерљивим циљевима који се желе постићи. Према наводима саговорника из ДЕП-а, за одређене активности су се доносили појединачни шематски планови који су везани за ту активност, док се планови који имају за циљ промоцију Агенде 2030 међу свим заинтересованим странама са јасним и мјерљивим циљевима који се желе постићи нису доносили. Такође, према наводима саговорника из ДЕП-а предузимају се активности на припреми плана активности за наредни период са јасним и мјерљивим циљевима који се желе постићи. Увидом у достављену радну документацију ДЕП-а утврђено је да радни план активности садржи мјерљиве и јасне циљеве, који су у фази израде и усаглашавања. Узевши у обзир наведено, степен реализације препоруке је оцијењен као дјелимичан.

3.2. Тренутно стање у ревидираној области

Имајући у виду степен реализације препорука приказаних у Поглављу 3.1. може се констатовати да су институције БиХ предузеле низ активности на унапређењу стања у ревидираној области.

Међутим, да би институције БиХ обезбиједиле претпоставке за провођење обавеза из Агенде 2030 требају окончати све предузете активности на обезбјеђењу свеобухватнијег и ажурнијег приступа у имплементацији ЦОР-а.

³³ На основу Одлуке о формирању интерресорне радне групе за праћење имплементације Циљева одрживог развоја, административно-техничку подршку раду SDG Савјета пружа ДЕП, уз подршку међународних партнера.

³⁴ Више о активностима ДЕП-а видјети у Прилогу 3.

У односу на 2019. годину у 2024. години у институцијама БиХ је успостављен стратешки и институционални оквир за имплементацију ЦОР-а. Средњорочни програм рада Савјета министара је усмјерен ка испуњењу стратешких циљева и приоритета из Стратешког оквира. Успостављен је систем за извјештавање и праћење напретка реализације ЦОР-а. АС и ДЕП су предузимали низ активности на унапређењу промоције ЦОР-а и подизању свијести шире јавности о важности достизања ЦОР-а. Такође су предузимане и друге активности на обезбјеђењу подршке постизању ЦОР-а.

Међутим, како би се обезбиједило праћење и благовремено извјештавање о имплементацији ЦОР-а, неопходно је да институције БиХ предузму додатне активности на обезбјеђењу индикатора којима мјеримо напредак имплементације Оквира. Кључни изазов у праћењу и извјештавању о имплементацији ЦОР-а представљало је отежано праћење појединих индикатора, односно недостатак података за одређени број индикатора што је довело до кашњења у припреми другог Годишњег извјештаја. Извршена је ревизија успостављених индикатора коју је Савјет министара усвојио и задужио ДЕП да достави на усвајање други Годишњи извјештај. Након што се обезбиједи благовремено извјештавање имплементације ЦОР-а у БиХ, успоставиће се функционалан систем за извјештавање и праћење напретка реализације ЦОР-а.

Савјет министара треба обезбиједити одрживост успостављеног система и континуираног извјештавања како би се приказало и пратило стање у којем се БиХ налази што се тиче имплементације ЦОР-а. На тај начин би институције БиХ идентификовале недостатке и препреке у имплементацији ЦОР-а те предузеле адекватне мјере на њиховом отклањању.

С обзиром на то да се SDG Савјет суочио са изазовом недостатака новијих и квалитетних статистичких података за одређене индикаторе те да одређени статистички подаци нису доступни, АС треба да изради дугорочни плански документ – стратегију изградње капацитета АС. Смисао таквог документа је процјена полазног стања, не само у домену доступности података за индикаторе ЦОР, него и капацитета да се произведу подаци у свим доменима статистике у смислу извора података и од стране цивилног друштва, приватног сектора, итд.

ДЕП је предузимао активности на унапређењу промоције ЦОР-а и подизању свијести шире јавности о важностима достизања ЦОР-а. Међутим, ДЕП за предузете активности није доносио планове са јасним и мјерљивим циљевима. За одређене активности су се доносили појединачни шематски планови који су везани за ту активност, који немају јасне и мјерљиве циљеве. ДЕП тренутно проводи активности на припреми планова са јасним и мјерљивим активностима који су у фази припреме и усаглашавања.

Тим ревизије учинка:

Јасна Ћесир, вођа тима

с.р.

Елдин Субаша, члан тима

с.р.

Радивоје Јеремић,

Руководилац Одјељења за контролу
квалитета, методологију и планирање
ревизије учинка

с.р.

Број: 07-16-1-1378/24

ПРИЛОЗИ

Прилог 1. Преглед извјештаја ревизије учинка који су до сада били предметом праћења реализације препорука

Прилог 2. Активности АС на унапређењу промоције ЦОР и подизању свијести шире јавности о важности достизања ЦОР.

Прилог 3. Активности ДЕП-а на унапређењу промоције ЦОР и подизању свијести шире јавности о важности достизања ЦОР.

Прилог 1. Преглед извјештаја ревизије учинка који су до сада били предметом праћења реализације препорука

2010. година – Први извјештај праћења

- Процес запошљавања државних службеника

2014. година – Други извјештај праћења

- Набавка рачунарске опреме
- Управљање трошковима закупа за рад и смјештај институција БиХ
- Стамбено збрињавање повратника
- Вишегодишња капитална улагања институција БиХ
- Управљање возним парком у институцијама БиХ
- Управљање засновано на резултатима кроз планове и извјештаје институција Савјета министара

2016. година – Трећи извјештај праћења

- Рад комисија институција БиХ
- Услови за ефикасну и ефективну контролу ПДВ-а и присилну наплату дуга
- Управљање робом одузетом у царинским поступцима
- Ефикасност ГРА-е у привлачењу иностраних инвестиција у БиХ
- Резултати реформе јавне управе
- Претпоставке за ефикасан рад Агенције за превенцију корупције и координацију борбе против корупције
- Телекомуникациона рјешења у институцијама БиХ
- Управљање уговорима о дјелу и уговорима о привременим и повременим пословима

2017. година - Четврти извјештај праћења

- Издаци за судске спорове
- Контрола ваздушног саобраћаја БиХ

2018. година - Пети извјештај праћења

- Расподјела и коришћење средстава текуће резерве
- Смјештај активних војних лица у Министарству одбране

2019. година - Шести извјештај праћења

- Енергетска ефикасност у институцијама БиХ
- Успостава јавних интерних финансијских контрола (PIFC-а) у институцијама БиХ

2020. година - Седми извјештај праћења

- Транспарентност рада институција Босне и Херцеговине
- Ефикасност система деминирања у Босни и Херцеговини

2021. година - Осми и девети извјештај праћења

- Управљање грантовима у институцијама Босне и Херцеговине
- Активности институција БиХ за провођење заштите и спасавања у природној или другој несрећи

2022. година - Десети и једанаести извјештај праћења

- Управљање имовином и трошковима смјештаја у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ
- Управљање царинским терминалима

2023. година – Дванаести, тринаести и четрнаести извјештај праћења

- Управљање процесом реализације уговора о јавним набавкама у институцијама БиХ
- Електронско пословање у институцијама БиХ-успостава и примјена
- Планирање буџетских расхода у институцијама БиХ

2024. година – Петнаести извјештај праћења

- Благовременост поступака јавних набавки у институцијама БиХ

Извор: Канцеларија за ревизију

Прилог 2. Активности АС по препорукама из Извјештаја из 2019. године “Спремност институција БиХ да одговоре на преузете обавезе из Програма 2030” Канцеларије за ревизију институција БиХ

АС је успоставио SDG портал за извјештавање за БиХ. Портал за ЦОР пружа корисничким странама континуирано ажуриране податке о статусу УН SDG индикатора за БиХ и детаљне методолошке информације.³⁵ Портал редовно одржава АС.

Публикују се тематски билтени „Статистика за индикаторе одрживог развоја“, са циљем да се корисницима омогући што једноставнији начин упознавања са индикаторима одрживог развоја за БиХ. Индикатори су подијељени према темама Програма одрживог развоја до 2030. године (Агенда 2030) којим је дефинисано 17 ЦОР.

Публиковано је БХАС статистичко саопштење „Напредак према остварењу ЦОР-а, БиХ, 2023“. У саопштењу су приказани подаци из „Извјештаја о одрживом развоју 2023“, који пружа свеобухватну годишњу процјену напретка према ЦОР-у за све земље чланице УН-а, на основу најновијих доступних података.

Индекс SDG-ја је процјена укупног учинка сваке земље за 17 циљева одрживог развоја (SDG), дајући једнаку тежину сваком циљу. Резултат означава позицију земље између најгорег могућег исхода (скор 0) и циља (скор 100). SDG индекс резултат за Босну и Херцеговину је 74.02/100, остварен је напредак у односу на претходну годину и рангирана је на 47. мјесто од укупно 166 земаља.

Индекс статистичког учинка је пондерисани просјек статистичких показатеља учинка, који оцјењују учинак националних статистичких система. Он агрегира пет стубова статистичког ефекта: коришћење података, услуге података, производи података, извори података и инфраструктура података. Статистички индекс учинка за Босну и Херцеговину износи 70,6.

Континуирано се ради на производњи, дисеминацији и унапређењу службене статистике Босне и Херцеговине за израду индикатора одрживог развоја. На основу члана 14. став (2) Закона о статистици БиХ (Сл. гласник БиХ, бр. 26/04 и 42/04) АС припрема годишњи План рада. Годишњим Планом рада утврђена је статистичка активности од интереса за Босну и Херцеговину.

- Индикатори одрживог развоја: производња и дисеминација

Континуирано се ради на унапређењу дисеминације индикатора одрживог развоја неопходних за праћење провођења ЦОР-а на националном, европском и глобалном

³⁵ (<https://sdg.bhas.gov.ba>).

нивоу ³⁶. У сарадњи са другим институцијама, ради се континуирана координација системског праћења и извјештавања о ЦОР-у. ³⁷

Користећи отворену платформу Open ЦОР, АС је израдио ЦОР ³⁸портал који пружа визуализацију УН глобалних индикатора за БиХ. Портал омогућава хармонизовано и међународно упоредиво извјештавање према индикаторима ЦОР-а, као и бољу координацију с УН агенцијама задуженим за праћење појединачних индикатора.

Савјет министара усвојио је документ „Оквир за реализацију Циљева одрживог развоја у Босни и Херцеговини“, те основао Интерресорну радну групу за праћење имплементације Циљева одрживог развоја (SDG Савјет). АС није позван да делегира представника у SDG Савјет. SDG Савјет је задужен за свеукупно праћење и извјештавање о провођењу „Оквир за реализацију Циљева одрживог развоја у Босни и Херцеговини“, путем Годишњег извјештаја о провођењу Оквир за реализацију Циљева одрживог развоја у Босни и Херцеговини и Добровољног националног извјештаја према УН-у.

ДЕП је у јануару 2024. доставио допис АС у којем се тражи да се доставе информације о индикаторима у циљу ревизије индикатора који служе за праћење имплементације Оквир за реализацију Циљева одрживог развоја у Босни и Херцеговини.

АС је доставио Табелу са оцјеном доступности података за израчун појединих индикатора, линк на публикацију и методологију, линк на БиХ SDG Портал, као и основне информације о индикатору.

³⁶ (УН Резолуција број 70/1 „Трансформирајући наш свијет: Агенда 2030 за одрживи развој“, 2015; Комуникација комисије „Будући кораци за одрживу европску будућност. Европске мјере за одрживост“; Радни документ „Кључна европска акција која подржава Агенду 2030 и циљеви одрживог развоја“).

³⁷ Континуирано унапређење дисеминације индикатора одрживог развоја неопходних за праћење провођења статистичких истраживања у сврху производње индикатора одрживог развоја, мапирање доступности података и дефинисање специфичних захтјева неопходних за израчунавање индикатора одрживог развоја, дефинисање одговорних институција које су задужене за производњу одређених података из свог дјелокруга рада за сврху израчуна појединих индикатора, развој националних и регионалних SDG индикатора, развој индикатора повезаних са SDG које је дефинисала Европска агенција за околиш EES и Развој UNECE индикатора околиша повезаних са SDG.

³⁸ (COR.bhas.gov.ba)

Прилог 3. Активности ДЕП-а на унапређењу промоције ЦОР и подизању свијести шире јавности о важности достизања ЦОР.

Одлуком о формирању SDG Савјета један од задатака SDG Савјета предвиђа и промоцију и подизање свијести шире јавности о важности достизања Циљева одрживог развоја.

У наставку су наведене неке од активности које се тичу промоције Циљева одрживог развоја:

Локализација Агенде 2030 у БиХ

Посвећивање посебне пажње активностима у локалним заједницама од великог је значаја за постизање успјеха у провођењу ЦОР-а. Локалне заједнице имају најбољи увид у свакодневни живот грађана, као и у постојање и ниво угрожености рањивих категорија становништва на свом подручју. С обзиром на наведено, SDG Савјет одржава регионалне састанке са јединицама локалне самоуправе на тему локализације ЦОР-а. До сада је овим процесом обухваћена скоро трећина свих локалних заједница у БиХ.

Ради што боље припреме посјета чланова SDG Савјета локалним заједницама, затражено је од општина и градова да одговоре на специјално израђени упитник, како би се у старту стекао увид у стање у којем се исте налазе у погледу ЦОР-а, посебно у контексту интеграције ЦОР-а у стратешке документе. Такође, представници локалних заједница добили су и смјернице за израду презентација везаних за ову тематику. Снажно је подржано и учешће представника приватног сектора, цивилног друштва као и академске заједнице.

Циљ провођења локализације Агенде 2030 јесте да се чланови SDG Савјета упознају са специфичним проблемима појединих заједница, подигну свијест о Агенди 2030, помогну бољем увезивању са другим заједницама указујући на најбоље праксе и научене лекције, подстакну хоризонталну сарадњу између локалних заједница у земљи, а и са општинама у иностранству са којима исте имају сестринске односе, итд. Веома значајан циљ у овим активностима јесте и успостављање сталног контакта SDG Савјета и представника локалних заједница, ради повећања ефикасности имплементације ЦОР-а на терену.

Награда за бизнис лидере одрживог развоја

Уочавајући улогу коју приватни сектор има у остваривању ЦОР-а, сарадња са приватним сектором настављена је кроз изградњу капацитета и организацију Годишње награде за бизнис лидере одрживог развоја која привлачи пажњу великог броја компанија.

У организацији UNDP-ја, Шведске владе и Спољнотрговинске коморе БиХ, као и претходних година, у јуну 2023. године организована је пета по реду Годишња награда за бизнис лидере одрживог развоја. У фокусу Награде за бизнис лидере

одрживог развоја у Босни и Херцеговини било је повећање продуктивности, промоција иновација и значајан утицај у својим ланцима вриједности.

SDG Савјет је кроз свој рад учествовао у анимирању компанија за учешће у овом процесу што је резултовало са 180 пријава од стране 114 компанија. Укупно је додијељено 9 награда у двије тематске области: (1) људи и (2) ресурси и околиш. Церемонија додјеле награда за бизнис лидере одрживог развоја у БиХ 2023. одржана је у Позоришту младих Сарајево гдје се окупило око 150 представника бх. приватног сектора, јавних институција, високих званичника, те интернационалних и локалних организација.

Седмица одрживог развоја у БиХ 2023 — SDG Week

Након 2021. године, Седмица ЦОП-а и пословне заједнице је промијенила назив у Седмицу одрживог развоја. Циљ овог догађаја је подићи свијест и укључити заинтересовану публику у дискусије о новим трендовима у управљању и локализацији ЦОП-а, подстицању декарбонизације, иновација и паметног економског раста, и коначно допринос стварању друштва једнаких могућности.

Седмица одрживог развоја у БиХ пружа платформу за састанке, консултације и дискусије с циљем промоције ЦОП-а у земљи. Ово је инструмент УН-а за подршку SDG Савјету у БиХ у подизању свијести и укључивању кључне публике у разговоре о успјешним причама, новим трендовима и наученим лекцијама које воде ка имплементацији Агенде 2030 у БиХ. Седмица одрживог развоја у БиХ подржана је кроз пројекат „Превођење Оквир за реализацију ЦОП-а у БиХ у одрживи и инклузивни раст (SDG2BiH)“.

SDG Савјет је учествовао на трећој по реду Седмици одрживог развоја у Босни и Херцеговини, која је одржана од 9. до 13. октобра 2023. године под темом „Партнерство – акцелератори одрживог и инклузивног развоја“. Садржајан програм обухватио је бројне догађаје на којима су домаћи и страни стручњаци подијелили своја искуства, анализе и перспективе за инклузивни, зелени и праведнији развој земље.

Први догађај у склопу Седмице одрживог развоја у БиХ био је „Локализација ЦОП-а у БиХ – од великих идеја до дјела“, гдје су представљене бројне иницијативе и стратегије за постизање одрживих развојних циљева на локалном нивоу. Након тога услиједило је и осталих 16 догађаја у оквиру Седмице одрживог развоја у БиХ попут: Локални модел социјалне заштите и инклузије (СЗИ модел) – Оквир дјеловања и искуства из праксе – Обука за представнике локалне самоуправе, предавање „Здраво старење“, конференција „Оснаживање лица са инвалидитетом (ОСС)“ конференција „Стратешки инвестициони фондови: перспектива и могућности за убрзање ЦОП-а у БиХ“ итд.

Седмица одрживог развоја у Босни и Херцеговини је омогућила проширење знања, дискусију и размјену добрих пракси и заговарање развојних партнерстава на

подручју регије Западног Балкана и Европске уније. Догађаји су окупили бројне креаторе политика, представнике бизниса, академске заједнице, иноватора, цивилног друштва, младих активиста и медија.

Партнерство БиХ и Швајцарске у имплементацији ЦОП-а

Швајцарска је у посљедњих 26 година пружила значајну развојну подршку БиХ, те ове двије земље дијеле заједничке изазове управљања и имплементације ЦОП-а. У том смислу дјелотворна координација и хармонизација провођења ЦОП-а на свим нивоима власти су подручја од заједничког интереса. Размјеном својих добрих пракси и учењем о успјесима и неуспјесима једни од других, двије земље могу проширити своју базу знања, отворити се за нове и иновативне приступе и на тај начин потенцијално постати ефикасније и дјелотворније у управљању процесима и убрзавању имплементације ЦОП-а.

У том смислу SDG Савјет је изразио посебан интерес за искуства Швајцарске у процесима имплементације ЦОП-а као и повезивање градова, општина, кантона ради размјене знања и искустава те је остварио контакт са представницима Швајцарске амбасаде у БиХ.

Након прелиминарних састанака са представницима Амбасаде Швајцарске у БиХ, организована је партиципативна радионица са члановима SDG Савјета за израду пројектног приједлога за партнерство између Швајцарске и БиХ (20. фебруар 2023.). Као резултати радионице дефинисани су циљеви и области сарадње, партнери и заинтересоване стране и организациона структура SDG партнерства и идентификовани потенцијални ризици интервенције. Сврха SDG партнерства је да допринесе имплементацији Агенде 2030 у БиХ и Швајцарској кроз размјену знања, најбољих пракси и научених лекција у двије земље, те кроз развој инспиришућих пројеката за одрживи развој у различитим областима (краткорочни успјешно реализовани пројекти са потенцијалом за раст и мобилизацију инвестиција из различитих сектора).

Нацрт пројектног приједлога је у наредном периоду дорађиван и из њега је произашао Акциони план почетне фазе SDG партнерства (Inception phase) чија је реализација планирана у периоду април – децембар 2024. године. У Акционом плану почетне фазе SDG партнерства дефинисана су три исхода која се желе постићи кроз SDG партнерство, а то су: (1) унапређење механизма управљања одрживим развојем, (2) локализација ЦОП-а на поднационалним нивоима у сарадњи с приватним сектором и цивилним друштвом и (3) подизање свијести и подршка од стране становништва за имплементацију Агенде 2030 у обје земље.

Сарадња са академском заједницом

Представници SDG Савјета су се у више наврата сусретали с представницима академске заједнице током сесија за ЦОП локализацију. Такође, одржано је више сесија с академијама наука у БиХ. У сарадњи са Сарајево School of Science and

Technology (SSST), Економским факултетом Универзитета у Сарајеву и другим јавним универзитетима у БиХ, организовани су разговори „Будућност образовања: Универзитети 4.0“, који су укључивали младе људе и студенте у дијалог о новим смјеровима и алатима. У организацији босанскохерцеговачко-америчке Академије умјетности и наука (BHAAAS), од 23. до 26. јуна 2022. године у Сарајеву, одржани су Дани BHAAAS гдје је један од кључних панела био посвећен одрживом развоју. У 2024. години SDG Савјет био је организатор панела који је био посвећен SDG 11³⁹ и доступности становања у БиХ. У 2024. години члан SDG Савјета је представио SDG Оквир студентима International University in Sarajevo (IUS).

³⁹ SDG 11: учинити градове и насеља инклузивним, безбједним, отпорним и одрживим